

have straffet. Forbi vi sætte en bestemt Rente idag, er det jo ikke sagt, at den skal gjælde til enhver Tid. Den kan jo forandre sig efter Omstændighederne. Viser det sig, at Landbrugene i det Hele taget kunne forrente mere i det Tøvne, saa kunne vi jo sætte det høiere, naar den Tid kommer. Det er kun disse Blodigler, som leve af at ødelægge deres Medmennesker, som vi skulle ramme og straffe. Det er dem, vi skulle sætte Love for. Derfor betegner jeg Forordningen af 1754 som en god Lov, den kunne de Herrer læse igjennem — jeg antager ikke, at Alle ere ganske kjendte med den — og de ville da se, hvilken Opfattelse man dengang havde af Samfundsforholdene. Af Hensyn heril og for at holde Sagen i frisk Minde, have det ærede Medlem for Aarhus Amts 3die Valgkreds (Hummeluh) og jeg foreslaaet Andragendet henvist til Indenrigsministerens Overveielse for at alle disse Spørgsmaal baade Spørgsmaalet om Sagsføreres, Kommissionerers og Andres Sæler ved Pengelaanene og de andre Spørgsmaal kunne tages under Overveielse i Forbindelse med Spørgsmaalet om den faste Rente.

Buff: Jeg pleier i Almindelighed at være grumme glad ved det ærede Medlems for Veile Amts 3die Valgkreds's (Thomas Nielsen) sociale Udviklinger, og jeg vil aabent tilstaa, at, førend jeg kom i denne Sal, var jeg som oftest grumme glad ved at læse det ærede Medlems Udtalelser i Rigsdagstidenden, og jeg har ogsaa været grumme glad ved de fleste af det ærede Medlems Udtalelser idag; men jeg kan ikke forstaa, at de efter min Mening rigtige Betragtninger, som han knyttede til dette enkelte foreliggende Tilfælde egentlig ret ramte dette. Det ærede Medlem siger, at hvad der har været den største Ulykke for Landbruget i de senere trange Tider, for det Første er Sagsførerne, for det Andet Løvsauktionerne; men det ærede Medlem maa vide, der er en Ulykke til, og havde den ikke været der, vilde de to første neppe være kommen til, og det var ligesom Mangel paa Penge. Jeg forfikkler, at der for kort Tid siden har været Tider, hvor man neppe kunde gaa hen og laane 10—12,000 Kr. paa en Bondegård, der var vurderet til 50,000 Kr. Det var ligesom umuligt at faae Penge; Kapitalen holdt sig stadigt tilbage. Der er desuden een Ting, som det ærede Medlem for Veile Amts 3die Valgkreds maa være meget mer inde i end jeg, da det tilhører Tiden, før jeg kom i Rigsdagen, medens det ærede Medlem sad her. Det var, da der blev vedtaget en Lov om Stempning af udenlandske Pengeseffekter. Kan det ærede Medlem erindre, hvor mange Millioner det var, som det kom frem var i Udlandet. 70 Mill. Rdl., altsaa det dobbelte Antal Mill. i Kr. Hvor dan skulle vi værges os imod, at danske Pengemænd sigte: Vi ville ikke være Straf underfata-

stede, fordi vi i gunstige Tider ville have mere end 4 pCt.? Saa sætte vi Pengene i sikke udenlandske Papirer. Der er ganske vist Sveindepapirer, som f. Ex. rumænske og italienske Sernbaneaktier, men der er virkelig ogsaa Aktier og Papirer i Udlandet, som ere lige saa sikke og solide som noget sikkert dansk Papir, og naar det ærede Medlem tror, at saadanne Anbringelser med Tiden ville indskrænke sig mere og mere, saa tillader jeg mig at have en modsat Anskuelse. Vi Hønder have jo tidligere i Almindelighed været aldeles ubekjendte med Børskurser og Sligt; men efter som Oplysningen skrider frem, vil det ogsaa mere og mere gaa ud i Landbefolkningen og blive klart, at der er andre lige saa sikke Maader at anbringe sine Penge paa, som f. Ex. at sætte dem i en Prioritetsobligation paa en fast Eiendom i Danmark. Jeg mistkjender ingenlunde de ærede Medlemmers gode Hensigter. Jeg tror, de ere saa gode som vel muligt, men jeg frygter for, at de ville komme til at ramme det Modsatte af, hvad de ville. De ville drive Pengene ud af Landet, og Følgen er, at, naar der kommer en Krise i Danmark som for kort Tid siden, saa er der Mangel paa Penge. Vi kunne tale saa meget, vi ville, om 4 pCts. Rentefod, mangfoldige Landmænd ville dog indrømme, at de i saadanne Tider vare langt bedre tjente med at faae Penge til 5 pCt. end med, at det ikke var muligt at skaffe dem, fordi vi havde lavet en Lov, som jog dem ud af Landet, naar de toge mere end 4 pCt. Jeg tror altsaa, at de Herrer ville fremkalde det modsatte Resultat af det, de i deres Humanitetsfølelse ønske at fremkalde.

Jeg vil dernæst takke Udvalgets Flertal, fordi det for endel har taget Hensyn til det Andragende, som staar i Betænkningen under Nr. 22. Den høitærede Indenrigsminister gjorde sig skyldig i en Misforstaaelse, naar han sagde, at det kun var et Mindretal, der havde anbefalet dette Andragende; det er imidlertid heldigvis et Flertal, som for endel har anbefalet Andragendet til Ministeren. Jeg vilde vistnok have været mere glad, dersom det i en vis Forstand lidt mere ubetinget havde taget dette Andragende op. De vilde have faaet lige god Tak af den høitærede Minister; thi han lader til at være meget uwillig stemt overfor Andragendet, idet han mente, at det var for ringe en Ting saaledes at tage en Stump for sig; man skulde vente til en samlet Behandling af hele Fattiglovgivningen. Nu er det ikke min Mening at anbefale Flertallet ubetinget at anbefale dette Andragende. Jeg er hærken enig i de Præmisser paa 29 Paragrafer, der følge med i Form af et Lovforslag, eller i den Maade, hvorpaa man mener, at Sagen skulde tages. Andragerne mene jo, at vi i Danmark Allesammen vare bedst tjente med at komme ind under Fattigvæsenet i den Retning, at det Hele skulde være en centraliseret Stat, i hvilken man ingen Privat-